

Resultaten enquête leerbedrijven **Kans op werk 2022**

Juni 2023

**beroepsonderwijs
bedrijfsleven**
maakt werk van praktijkleren

Inhoud

Inleiding	3
Resultaten	4
Aanbod van vacatures	4
Invulling van vacatures	4
Verwachte vacatureontwikkeling	6
Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden	10
Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau	12
Samenvatting	14

Inleiding

SBB houdt elk jaar de enquête Kans op werk onder leerbedrijven. De enquête is *één van de onderdelen* van de methodiek om de kans op werk voor mbo-studenten in kaart te brengen. De vragen gaan over werkgelegenheid, werving van personeel en verwachte ontwikkelingen voor mbo-functies. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen, zodat we betrouwbaardere voorspellingen kunnen doen. Het gaat daarbij vooral om de verwachte vacatureontwikkeling en het aandeel vacatures dat geschikt is voor gediplomeerde schoolverlaters¹. Met Kans op werk kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij dat werkgevers de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

Deze rapportage geeft een beknopt beeld van de resultaten van de enquête op hoofdlijnen, vormt de terugkoppeling voor de leerbedrijven die hebben meegewerkt en is ter informatie voor de stakeholders en adviseurs van SBB.

Methodiek

Bedrijven die een erkenning hebben zijn benaderd om over (maximaal) twee mbo-kwalificaties/functies enquêtevragen te beantwoorden. Het selecteren van de kwalificaties waarover de leerbedrijven zijn bevraagd gebeurde op basis van de erkenningen en het aantal bpvo's² bij het leerbedrijf. Als een leerbedrijf meer dan twee erkenningen heeft, is eerst de kwalificatie geselecteerd waarvoor bij dat bedrijf de meeste bpvo's zijn afgegeven en vervolgens de kwalificatie waarvoor er landelijk gezien de minste erkenningen zijn.

In de periode van mei tot begin juni 2022 verleenden bijna 21.000 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en zij vulden in totaal ruim 31.680 vragenlijsten in. De uitkomsten zijn getoetst op significantie³. Dat betekent dat de beschreven resultaten betekenisvolle verschillen tussen de sectorkamers of beroepsgroepen zijn.

In deze rapportage komen de resultaten over de volgende onderwerpen aan bod:

- aanbod van vacatures⁴
- invulling van vacatures
- verwachte vacatureontwikkeling
- geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden
- verwachting ten aanzien van het gewenste opleidingsniveau

De resultaten worden getoond volgens de indeling van sectorkamers en beroepsgroepen⁵ van SBB. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting van de resultaten.

1 De vacatureaantallen uit de enquête worden niet rechtstreeks gebruikt om de uiteindelijke vacatureaantallen te bepalen die binnen het Model Kans op werk worden gebruikt. Om daarvoor het aantal vacatures te berekenen wordt gebruik gemaakt van de vacatureregistratie in Jobfeed, in combinatie met correctiefactoren die uit de enquête worden afgeleid.

2 Bpvo: beroepspraktijkvormingsovereenkomst.

3 Voor het toetsen van de significantie van de verschillen tussen groepen is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. De uitkomsten zijn op significantie getoetst middels een variantieanalyse, chi square toets en box plot met 95% betrouwbaarheidsinterval.

4 Het gaat hier om vacatures waarvoor extern is geworven, bv. via personeelsadvertenties in dagbladen of via internet.

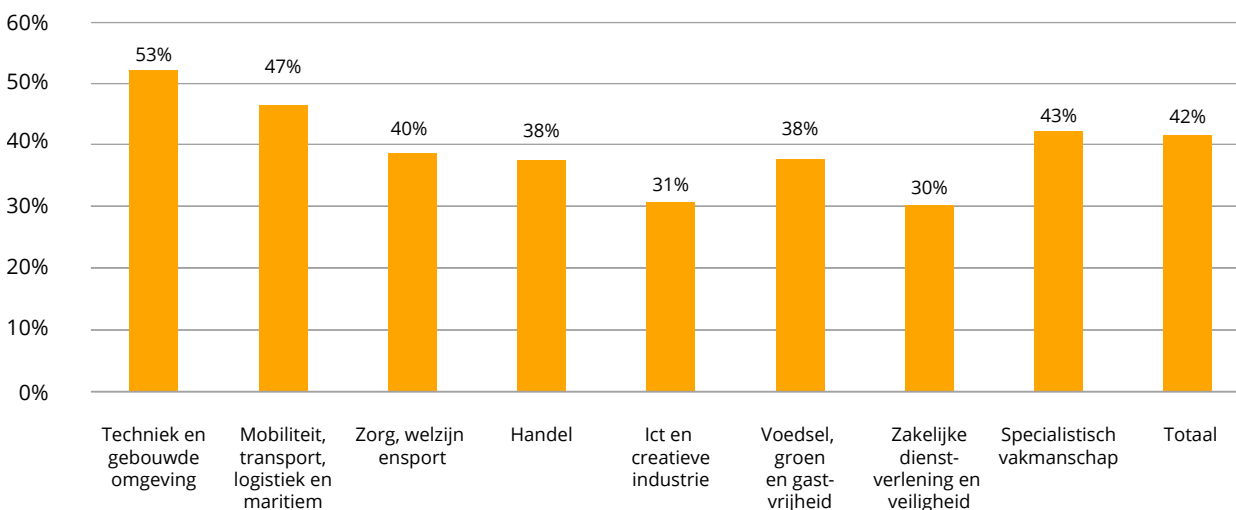
5 SBB kent negen sectorkamers waarnaar de mbo-opleidingen zijn onderverdeeld. In de meting zijn alleen de kwalificaties vanaf startniveau (mbo-2) meegenomen. De sectorkamer Entree ontbreekt daarom hier. De beroepsgroepen komen overeen met de marktsegmenten die SBB onderscheidt binnen de sectorkamers, zie: [Sectorkamers en marktsegmenten | SBB \(s-bb.nl\)](#).

Resultaten

Aanbod van vacatures

De leerbedrijven is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden een vacature beschikbaar hadden voor de mbo-functies die in de enquête werden voorgelegd. Vier van de tien bedrijven (42%) gaf aan dat ze de afgelopen twaalf maanden één of meer vacatures hadden voor de voorgelegde mbo-functie(s). Van de leerbedrijven die aangaven vacatures te hebben ging het om gemiddeld 2,7 vacatures per leerbedrijf.

Figuur 1 Aandeel leerbedrijven dat afgelopen 12 maanden de betreffende vacatures beschikbaar had (%)

Het aandeel leerbedrijven met vacatures voor de voorgelegde functies in de afgelopen twaalf maanden is het grootst binnen de richtingen Techniek en gebouwde omgeving, Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem, en Specialistisch vakmanschap met respectievelijk 53, 47 en 43 procent. Voor functies binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie is dat wat lager, met respectievelijk 30 en 31 procent van de bedrijven.

Op het niveau van beroepsgroepen is het aandeel bedrijven met vacatures het grootst bij Orde en veiligheid (71%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (67%), Technische installaties en systemen (59%), Gezondheidstechnisch vakmanschap (57%) en Infra (56%).

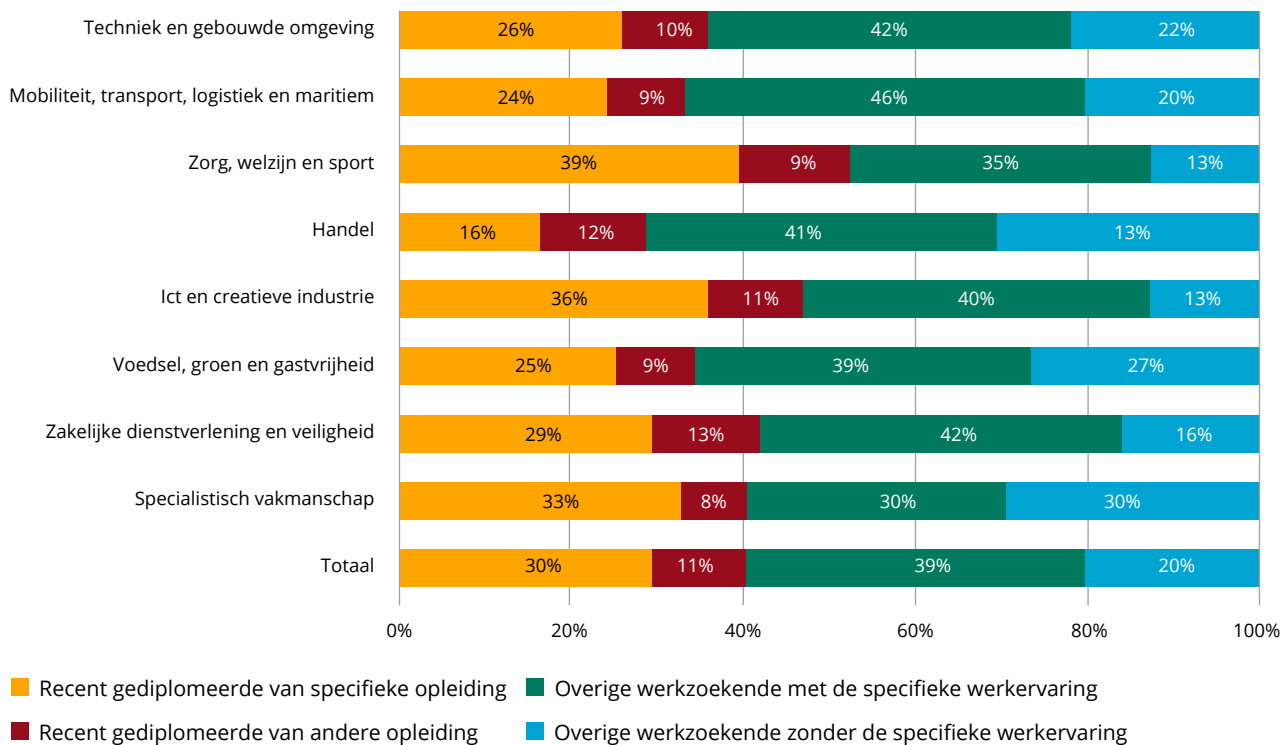
Invulling van vacatures

Om de mate van concurrentie per opleiding te bepalen is aan bedrijven die aangaven dat ze de afgelopen twaalf maanden vacatures voor mbo-functies hadden, gevraagd hoe deze zijn ingevuld:

- met een *recent gediplomeerde* van de specifieke opleiding,
- met een *recent gediplomeerde* van een andere opleiding,
- met een overige werkzoekende met specifieke werkervaring,
- of met een overige werkzoekende zonder de specifieke werkervaring.

Van de aangegeven vacatures was op het moment van meten 66 procent ingevuld en stond 34 procent nog open.

Figuur 2 **Invuiling van de vacatures van de afgelopen 12 maanden (%)**

Van de ingevulde vacatures⁶ geven vier van de tien leerbedrijven (39%) aan dat deze is ingevuld met een werkzoekende met specifieke werkervaring voor de functie. In bijna één op de drie gevallen (30%) was dat een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding, en in 20 procent van de gevallen ging het om een werkzoekende zonder specifieke werkervaring. Het minst vaak werd een vacature met een recent gediplomeerde van een andere opleiding ingevuld (11%).

Dat de vacature is ingevuld door een werkzoekende met specifieke werkervaring is het vaakst te zien in de richting Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (46%), gevolgd door Techniek en gebouwde omgeving en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (beide 42%).

Bij vacatures voor functies binnen de richting Zorg, welzijn en sport is het aandeel vacatures dat werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding het grootst (39%), gevolgd door Ict en creatieve industrie (36%) en Specialistisch vakmanschap (33%).

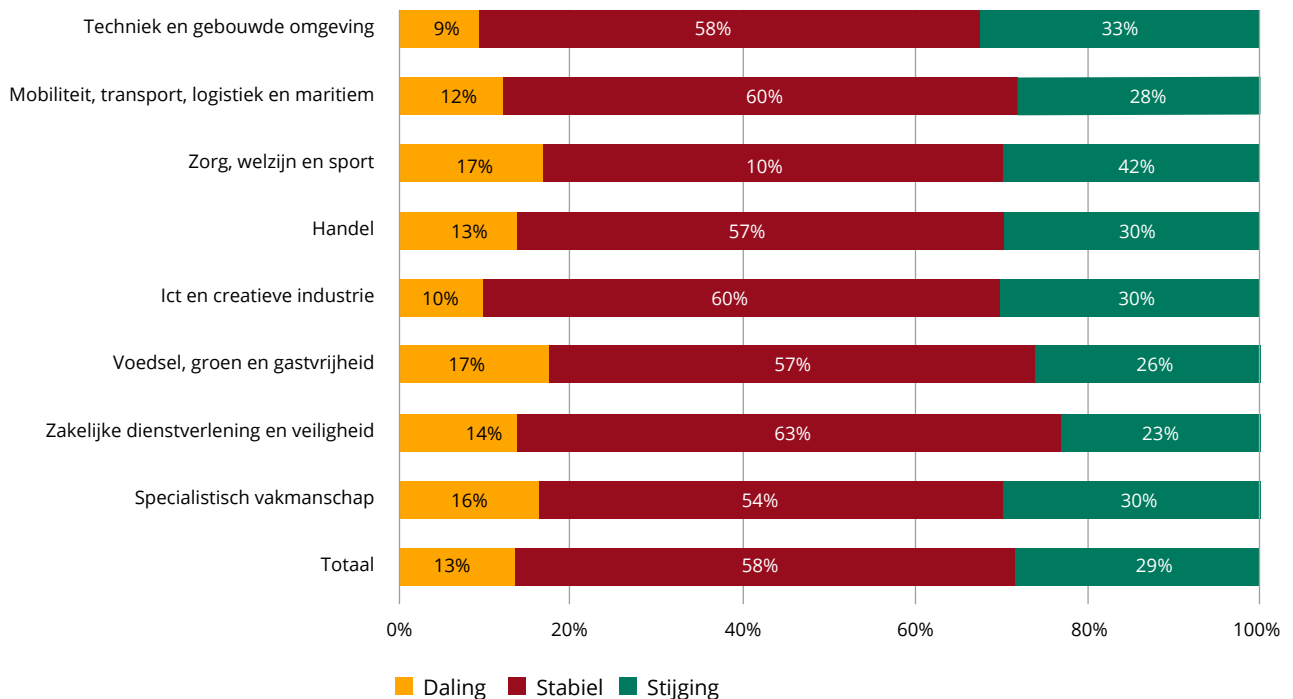
De beroepsgroep waarin relatief het grootste aandeel vacatures werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding is Uiterlijke verzorging (49%), gevolgd door Orde en veiligheid (44%), Welzijn en Assisterende gezondheidszorg (beide 42%), en Kunsten en entertainment (41%).

⁶ Deze figuur is niet vergelijkbaar met vorige edities. We presenteren hier de verdeling van de ingevulde vacatures. In de vorige rapportages werd hier gepercenteerd op alle vacatures, inclusief het deel dat nog open stond.

Verwachte vacatureontwikkeling

Om een beeld te krijgen van de verwachte vacatureontwikkeling op korte en middellange termijn, is gevraagd naar de verwachtingen voor de komende twaalf maanden (Figuur 3) en de komende vijf jaar (Figuur 4).

Figuur 3 **Verwachte vacatureontwikkeling in de komende twaalf maanden (%)**

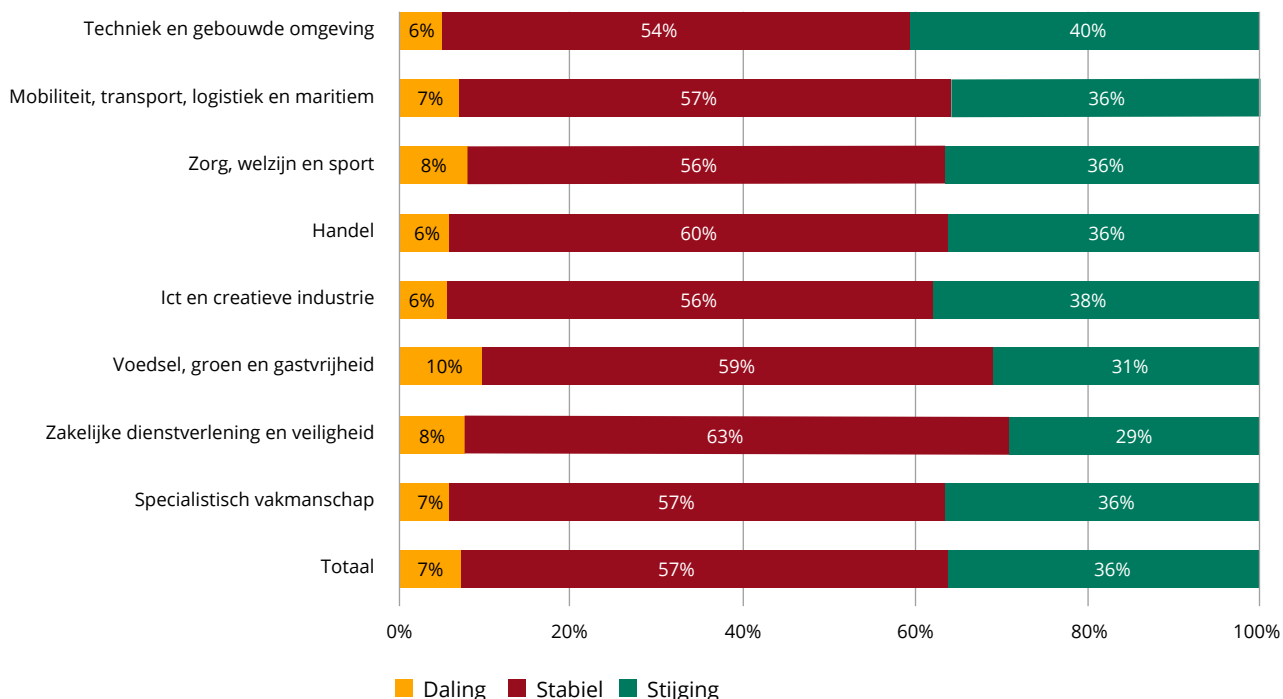
Bijna zes van de tien leerbedrijven (58%) verwachten dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden stabiel zal blijven. Bijna 14 procent van de leerbedrijven verwacht een daling en bijna 29 procent een stijging van het aantal vacatures.

Vooral voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht (33%). Een daling wordt het meest verwacht binnen Voedsel, groen en gastvrijheid en Zorg, welzijn en sport (beide circa 17%).

Wanneer we naar beroepsgroep kijken, dan wordt er een stijging van vacatures vooral verwacht bij Mode, interieur, textiel en tapijt en Technische installaties en systemen (beide 41%), gevolgd door Orde en veiligheid (38%), Kunsten en entertainment (37%) en Carrosserie (35%).

Van een verwachte daling is vooral sprake binnen Winkelambacht (23%), Uiterlijke verzorging (21%), Maritiem en Juridisch (beide 19%), en Creatief vakmanschap (17%).

Figuur 4 **Verwachte vacatureontwikkeling in de komende vijf jaar (%)**

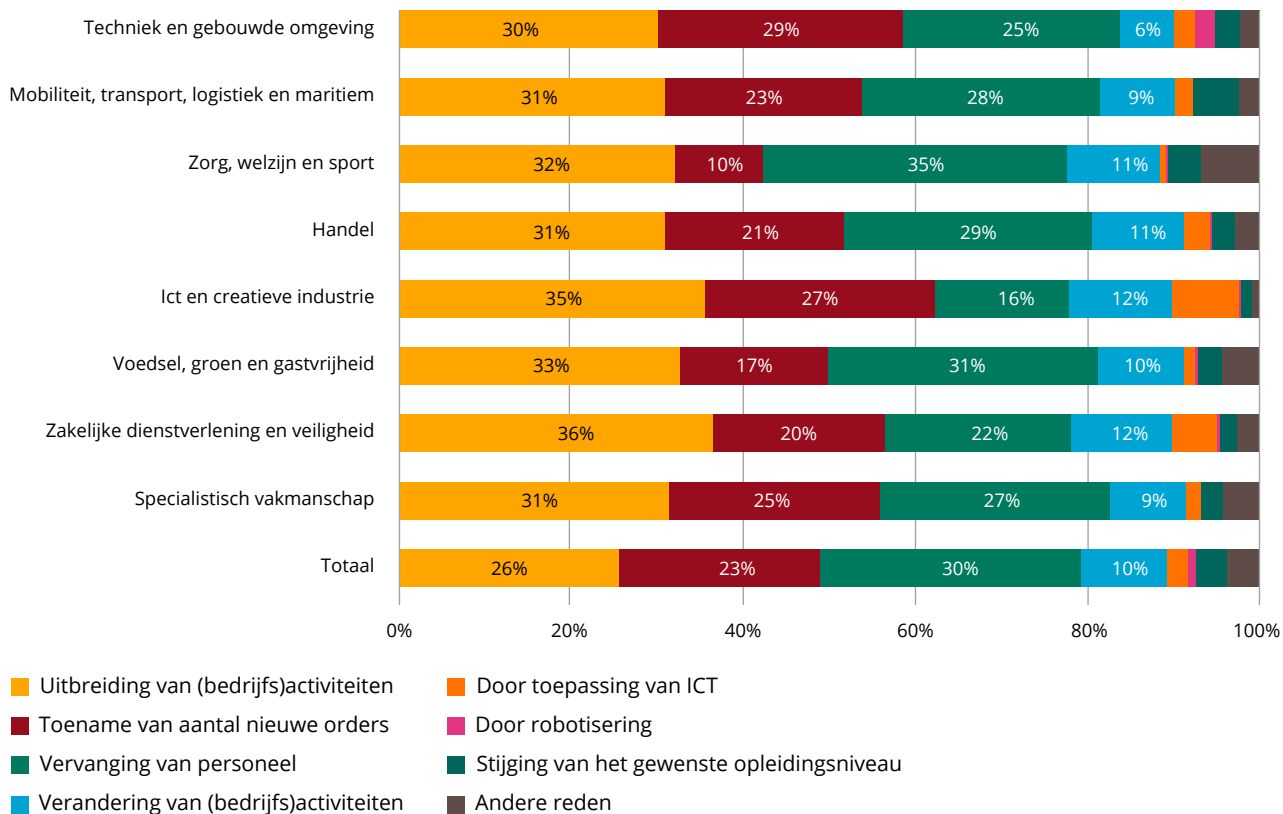

De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een iets positiever beeld dan de verwachting op korte termijn: ruim een op de drie leerbedrijven (36%) verwacht een stijging en zeven procent verwacht een daling. De overige 57 procent verwacht dat het aantal vacatures stabiel zal blijven.

Een stijging wordt vooral verwacht voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (40%), gevolgd door Ict en creatieve industrie (38%). Het aandeel dat een daling verwacht is binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid het grootst (10%).

Naar beroepsgroep wordt een vacaturestijging vooral verwacht binnen Technische installaties en systemen (47%), Carrosserie en Orde en veiligheid (beide 44%), Metaal en metaalektro (42%), en Procesindustrie en laboratoria (41%). Van een verwachte daling is vooral sprake bij Juridisch (19%), Winkelambacht (14%), Uiterlijke verzorging (13%) en Groen en Afbouw en onderhoud (beide 11%).

Figuur 5 **Redenen voor de verwachte stijging van vacatures komende vijf jaar (%)**

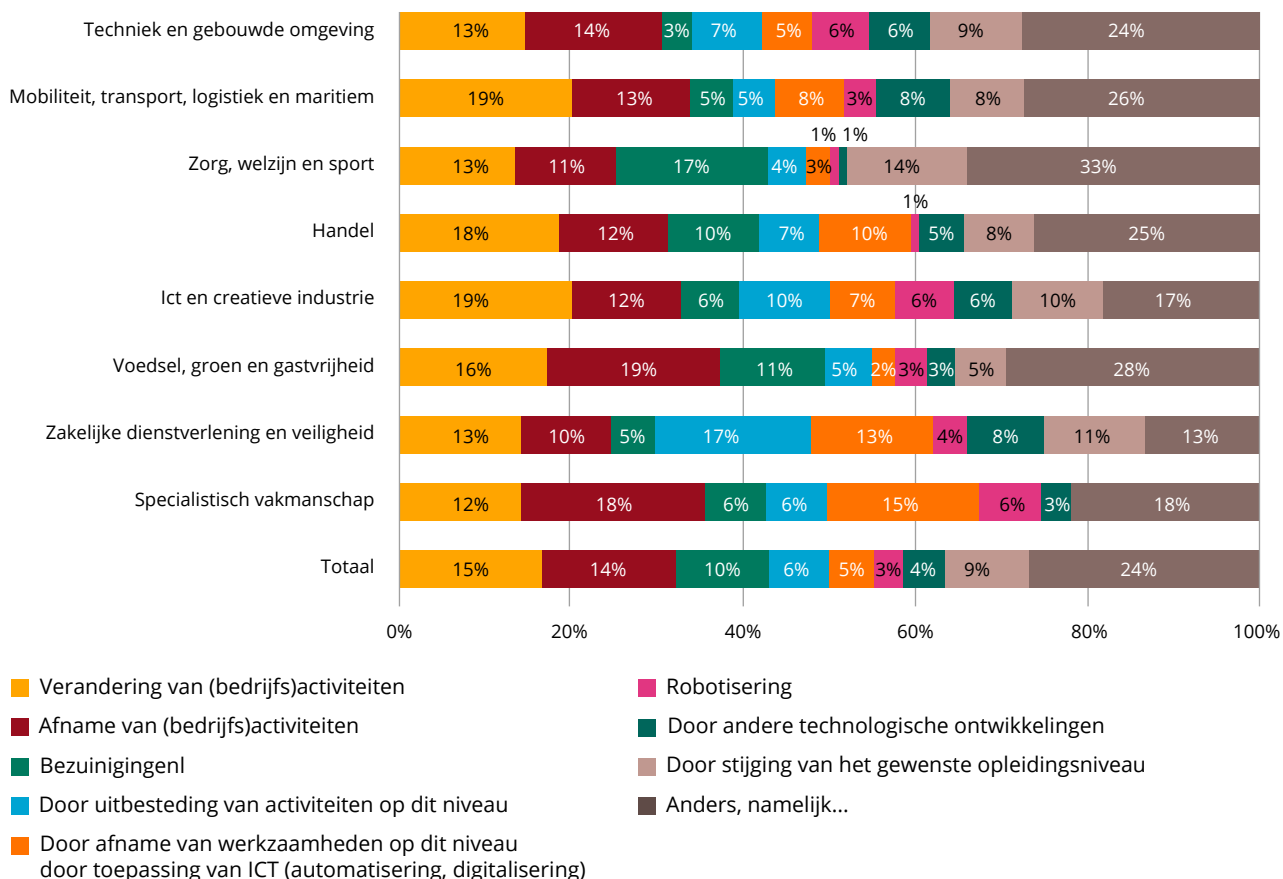

De leerbedrijven die aangaven een stijging van het aantal vacatures te verwachten de komende vijf jaar, noemen als belangrijkste reden vervanging van personeel (30%), gevolgd door uitbreiding van (bedrijfs-)activiteiten (26%) en toename van het aantal nieuwe orders (23%).

Vervanging van personeel wordt vooral genoemd binnen de richting Zorg, welzijn en sport (35%) en uitbreiding van (bedrijfs-)activiteiten binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (36%) en Ict en creatieve industrie (35%). Toename van het aantal nieuwe orders wordt vooral genoemd binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (29%).

Naar beroepsgroep wordt uitbreiding van (bedrijfs-)activiteiten het meest genoemd bij Kunsten en entertainment (87%), Ict (84%), Commercie, internationale handel/groothandel en Voeding (beide 81%), en Office (79%).

Figuur 6 **Redenen voor de verwachte daling van vacatures komende vijf jaar (%)**

De leerbedrijven die aangaven een daling van het aantal vacatures te verwachten de komende vijf jaar, noemen als belangrijkste reden verandering van (bedrijfs-)activiteiten (15%), gevolgd door een afname van (bedrijfs-)activiteiten (14%) en bezuinigingen (10%). Bijna een kwart geeft aan dat er andere redenen zijn.

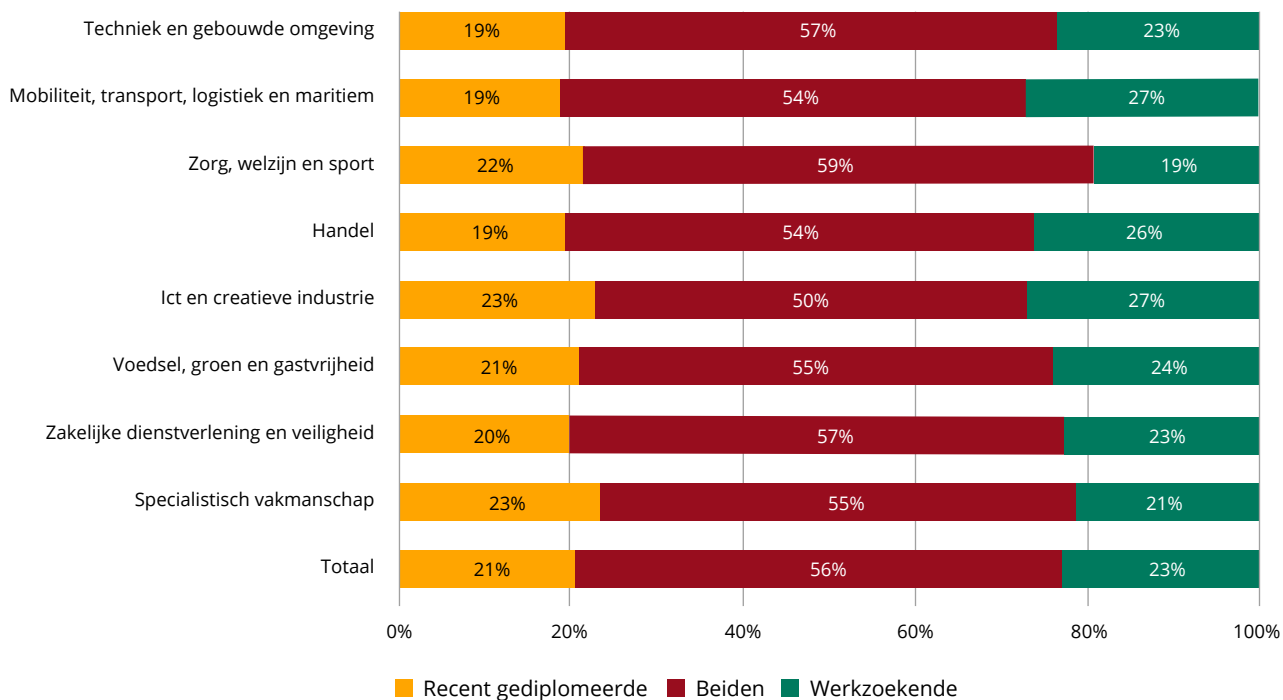
Verandering van (bedrijfs-)activiteiten wordt vooral genoemd binnen Ict en creatieve industrie en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (beide 19%) en Handel (18%). Voor afname van (bedrijfs-)activiteiten geldt dat voor Voedsel, groen en gastvrijheid (19%) en Specialistisch vakmanschap (18%). Bezuinigingen spelen met name een rol binnen Zorg, welzijn en sport (17%).

Op het niveau van beroepsgroepen wordt verandering van (bedrijfs-)activiteiten vooral genoemd binnen Orde en veiligheid (50%), gevolgd door Juridisch (36%), Luchtvaart (33%), Communicatie, media en design (32%), en Ict (31%).

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Aan de leerbedrijven is gevraagd voor wie de toekomstige vacatures vooral geschikt zullen zijn: voor een recent gediplomeerde, een werkzoekende met werkervaring, of voor beide groepen.

Figuur 7 **Geschiktheid van toekomstige vacatures (%)**

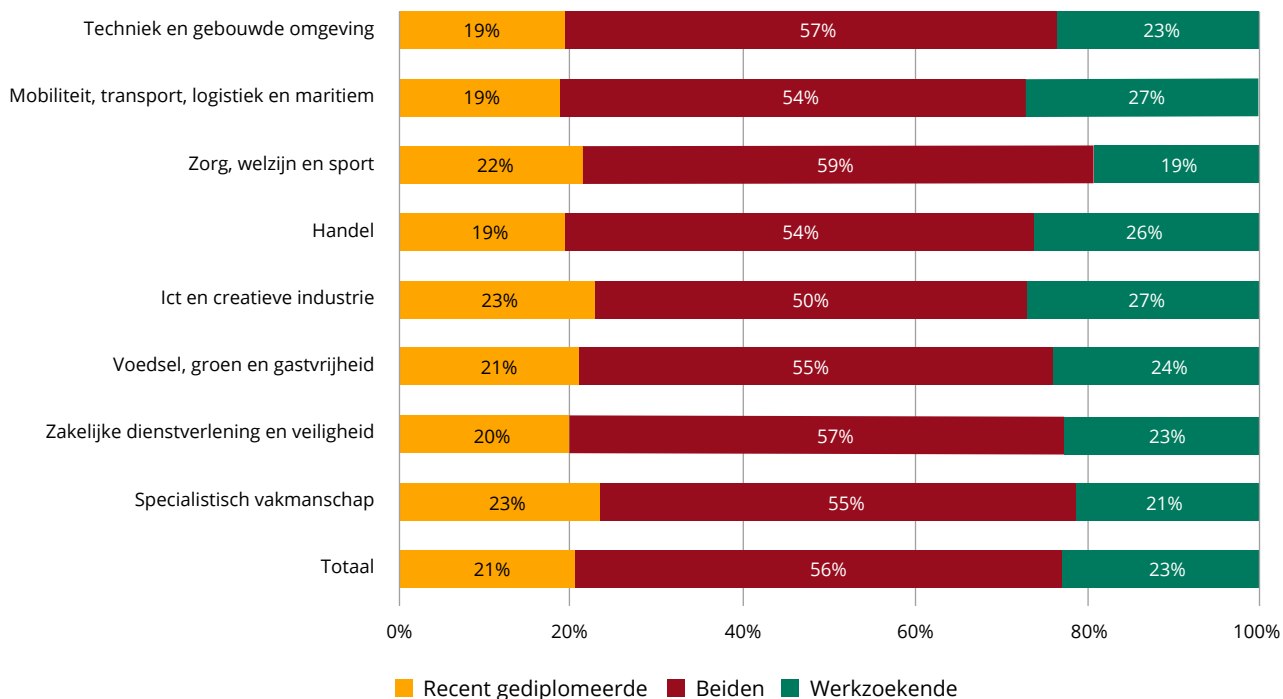

Bijna een kwart van de bedrijven geeft aan dat de verwachte vacatures vooral geschikt zijn voor werkzoekenden met werkervaring (23%), terwijl een op de vijf (21%) aangeeft dat ze vooral geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden. Ruim de helft van de bedrijven (56%) zegt dat ze voor beide groepen geschikt zijn.

Er zijn geen grote verschillen tussen de richtingen. Wel zien we dat het percentage bedrijven dat aangeeft dat verwachte vacatures vooral geschikt zijn voor werkzoekenden met werkervaring bij Zorg, welzijn en sport wat lager is dan gemiddeld (19%).

Naar beroepsgroep is het meest sprake van geschiktheid voor recent gediplomeerden bij Sport en bewegen en Creatief vakmanschap (beide 27%), Kunsten en entertainment (26%), Gastvrijheid (25%), en Ict (24%).

Figuur 7 **Geschiktheid van toekomstige vacatures (%)**

Aan de leerbedrijven die aangeven dat de verwachte vacatures voor de voorgelegde mbo-functie vooral geschikt zijn voor een recent gediplomeerde, is gevraagd of deze gediplomeerden de specifieke opleiding gevolgd moeten hebben of dat ook gediplomeerden van een andere opleiding in aanmerking komen. Iets minder dan de helft (48%) van de leerbedrijven gaf aan dat de specifieke opleiding gevolgd moet zijn en bij iets meer dan de helft (52%) komen ook andere gediplomeerden in aanmerking.

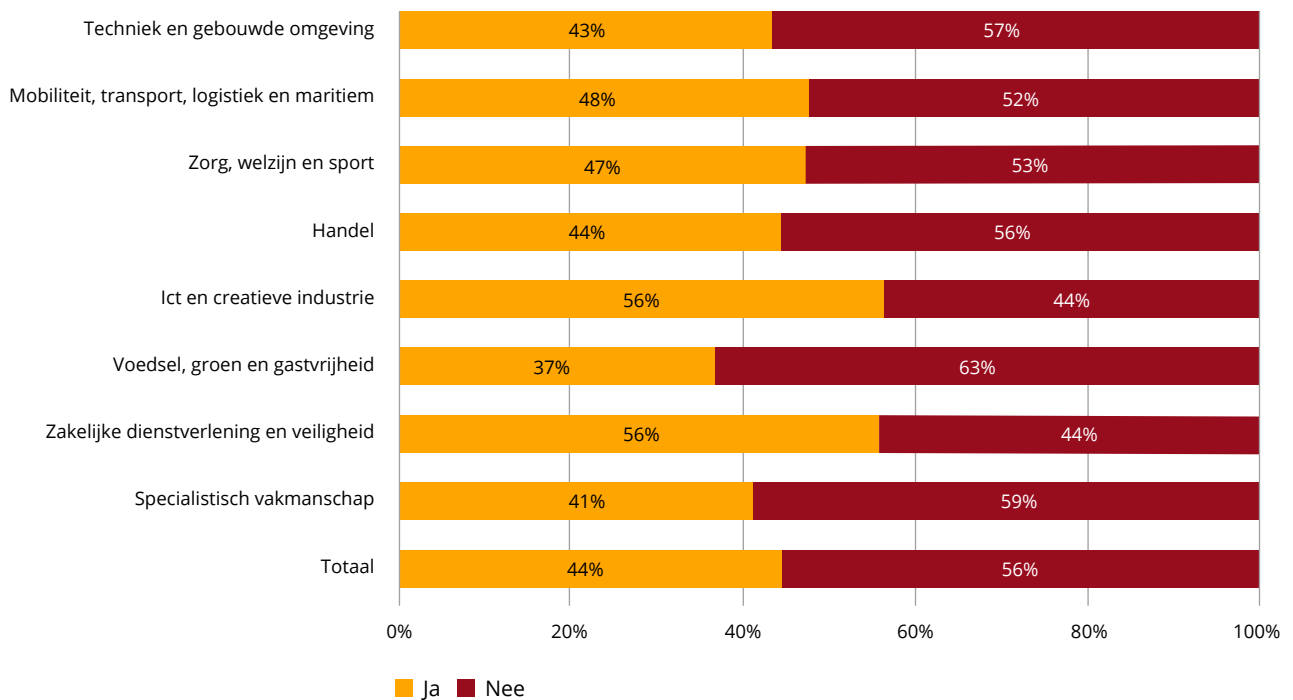
Dat een specifieke opleiding is gevolgd wordt het meest van belang geacht voor verwachte vacatures binnen de richting Specialistisch vakmanschap (65%), en het minst vaak binnen de richting Handel (33%).

Naar beroepsgroep is de specifieke opleiding vooral van belang bij Assisterende gezondheidszorg (79%), Orde en veiligheid (77%), Gezondheidstechnisch vakmanschap (68%), Uiterlijke verzorging (66%), en Winkelambacht (62%).

Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze verwachten dat het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functie(s) de komende drie jaar zal stijgen.

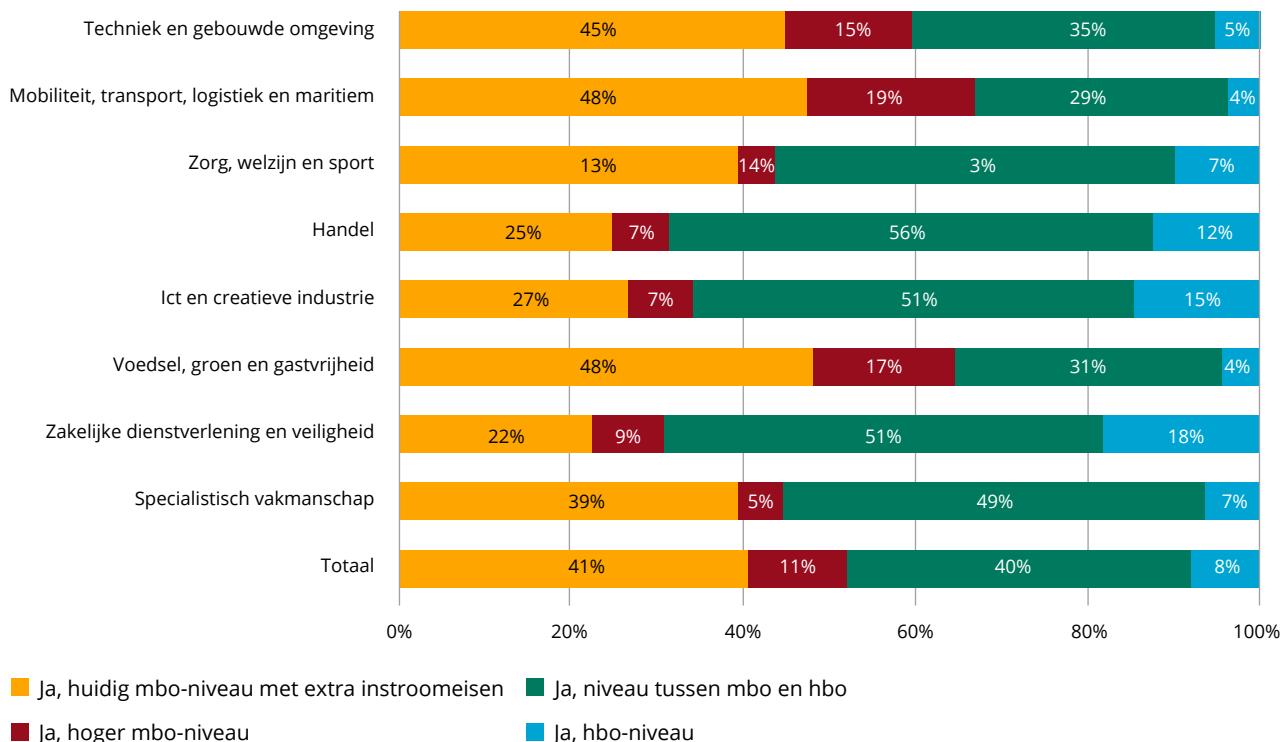
Figuur 9 Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau komende drie jaar (%)

Ruim vier op de tien leerbedrijven (44%) verwachten de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie (beide 56%). Voor de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (37%) geldt dat in mindere mate.

Naar beroepsgroep wordt vooral een verhoging verwacht bij Ict (67%), Mobiliteit en Uiterlijke verzorging (beide 61%), Juridisch (59%), Commercie, internationale handel/groothandel en Financiële diensten (beide 58%), en Office (57%).

Figuur 10 **Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau in categorieën (%)**

Van de leerbedrijven die aangeven een hoger gewenst opleidingsniveau te verwachten, doelt het grootste deel daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen zoals certificaten (41%), gevolgd door een niveau tussen mbo en hbo (40%).

Het aandeel bedrijven dat het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen verwacht is relatief groot binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (beide circa 48%), en Techniek en gebouwde omgeving (45%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Carrosserie (66%), Maritiem en Afbouw en onderhoud (beide 59%), Orde en veiligheid (58%), en Winkelambacht (57%).

Het aandeel bedrijven dat een hoger mbo-niveau verwacht is relatief groot binnen de richting Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (19%), Voedsel, groen en gastvrijheid (17%), en Techniek en gebouwde omgeving (15%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Mobiliteit (25%), Winkelambacht (24%), Orde en veiligheid (23%), Procesindustrie en laboratoria (21%), en Hout en meubel (20%).

Het aandeel bedrijven dat een niveau tussen mbo en hbo verwacht is relatief groot binnen de richting Handel (56%), Ict en creatieve industrie en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (beide 51%), en Specialistisch vakmanschap (49%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Juridisch (68%), Commercie, internationale handel/groothandel (62%), Office (57%), Financiële diensten (56%), en Communicatie, media en design (53%).

Het aandeel bedrijven dat een verhoging naar hbo-niveau verwacht is relatief groot binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (18%) en Ict en creatieve industrie (15%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Office (26%), Financiële diensten (19%), Juridisch en Kunsten en entertainment (beide 18%), en Ict (17%).

Samenvatting

De enquête Kans op werk onder leerbedrijven is één van de onderdelen van de methodiek om de kans op werk voor mbo-studenten in kaart te brengen. De enquête wordt daarbij gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen, zodat we betrouwbaardere voorspellingen kunnen doen over de verwachte vacatures geschikt voor gediplomeerde schoolverlaters. Met Kans op werk kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij dat werkgevers de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

In de periode van mei tot begin juni 2022 verleenden bijna 21.000 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en zij vulden in totaal ruim 31.680 vragenlijsten in voor (maximaal) twee mbo-functies.

Aanbod en invulling van vacatures

Gemiddeld vier van de tien leerbedrijven geven aan dat ze de afgelopen twaalf maanden ten minste één vacature hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Dit was met name het geval binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie was minder vaak sprake van de betreffende mbo-vacatures.

De beschikbare vacatures zijn relatief het meest ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring, vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. In een op de vijf gevallen is de vacature ingevuld door een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding. Dit speelt met name binnen de richting Zorg, welzijn en sport, terwijl dit bij Handel het minst het geval is.

Verwachte vacatureontwikkeling

De leerbedrijven zijn overwegend positief over de ontwikkeling van het aantal vacatures. Circa drie op de tien leerbedrijven verwachten dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. Voor de komende vijf jaar verwacht ruim een op de drie leerbedrijven een stijging. Vooral binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht. Zeven procent van de bedrijven verwacht de komende vijf jaar een vacatureval. Dat speelt bij Voedsel, groen en gastvrijheid wat meer dan gemiddeld.

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt vervanging van personeel genoemd. Dit geldt vooral binnen de richting Zorg, welzijn en sport. Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureval de komende vijf jaar wordt een verandering van (bedrijfs-)activiteiten genoemd. Dat speelt met name in de richting Ict en creatieve industrie, Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem en Handel.

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Bijna een kwart van de bedrijven geeft aan dat de verwachte vacatures vooral geschikt zijn voor werkzoekenden met werkervaring, een op de vijf geeft aan dat ze vooral geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden. Ruim de helft zegt dat ze voor beide groepen geschikt zijn. Vooral voor vacatures binnen Specialistisch vakmanschap is het van belang dat gediplomeerden de specifieke opleiding hebben gevolgd. Voor de richting Handel geldt dat het minst.

Verwachte verhoging gewenste opleidingsniveau

Ruim vier op de tien leerbedrijven verwachten de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Het grootste deel van de bedrijven doelt daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen (bv. certificaten), gevolgd door een niveau tussen mbo en hbo. Extra instroomeisen worden met name verwacht voor opleidingen binnen de richting Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem en Voedsel, groen en gastvrijheid. Een niveau tussen mbo en hbo wordt vooral verwacht binnen de richting Handel, Ict en creatieve industrie, en Zakelijke dienstverlening en veiligheid.